

са обвързани с момента, когато се прави оценяването/преоценяването с уговорката за необходимостта от ясно осъзнаване на значението на явлението вчера и стойността му днес. Ако се доверим на теорията на информацията, цялата си култура всеки от нас получава не само в процеса на обучението си, но и на общуването с миналото чрез настоящето. Отговорност за общуването с миналото безспорно носят и музеите, които винаги, през различните епохи, са имали задачата да включат човека в системата на определена култура. Без помощта на музея, който е контактната точка между науката и популяризирането ѝ пред обществото, не би се изградила хуманитарна култура, която да обедини и да осмисли в цялостна система всички минали познания и отношения на човека за света и със света. Всяка грешка в научните изследвания води понякога до драстична рефлексия върху институцията, затова и отговорността на работещите в нея научни работници, лансиращи своите тези, е голяма. Така например изказаната преди години теория за наличието на тракийски град Берое на територията на днешна Стара Загора доведе до разделение на мненията сред гражданството и до ожесточени спорове, които не стихват до днес. Всяка теза, която не е подкрепена със солидни доказателства, а се представя пред широката публика, изисква и стабилното си научно доказване. С подобно задължение музейният работник не може да не се съобрази, защото такова е изискването, условието на социума!

Мнозина български историци настояват за „нов прочит“ на българската история. Реализацията на тази идея е необходима, възможна и полезна, когато е поставена на научна основа, а не е резултат от политически или пък митологемни манипулации. В системата на обществените и хуманитарните науки историята в най-голяма степен е зависима от политиката на модерната национална държава. Затова и първото гражданско и морално задължение на професионалната научноизследователска историческа мисъл е да не позволи обективната историческа истина да бъде принесена в жертва на политиката⁷. В много случаи обаче поредният „нов прочит“ се предприема без задълбочени и добросъвестни научни изследвания и затова в прибързаните преоценки ясно проличава политическата преднамереност⁸. Днес за изследователите има благоприятни обективни макроусловия за постоянно духовно производство на нови открития в областта на българската история и археология, като достъп до архивни документи, научен плурализъм, творческа свобода. Затова и недопускането на манипулативни интерпретации